

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาเรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเป็นแบบสำรวจมี ขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา รายงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอน วิชาจริยศึกษาและพระพุทธศาสนา
2. สัมภาษณ์และสอบถาม ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนวิชา พระพุทธศาสนา จำนวน 3 คน และ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 222 คน

All rights reserved

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 222 คน ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ สำหรับ ผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) (สุภางศ์ จันทวานิช, 2533, หน้า 75) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป เป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของประชากร คือผู้บริหารในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับด้านนโยบายของการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการให้ความสำคัญ และการสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

3. แบบสัมภาษณ์ สำหรับ ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) (สุภาวดี จันทวานิช, 2533, หน้า 75) แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป เป็นข้อมูลพื้นฐานของประชากร คือ ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษามีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหนังสือ วารสาร เอกสาร สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำรา และเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับต่าง ๆ

3. นำผลการศึกษาจากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องทางด้านภาษา

6. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง โดยผ่านความเห็นชอบของคณะอาจารย์ที่ปรึกษา

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงหลังจากข้อ 6 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน จังหวัดลำพูน จำนวน 20 คน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและสำนวนภาษา จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Gronbach

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงและความเชื่อมั่นรวมทั้งความเห็นชอบของคณะอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษามีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการศึกษา โดยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษามาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

3. สร้างแบบสัมภาษณ์โดยมีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความและวัตถุประสงค์

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงตามคำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่จะศึกษาตรวจสอบเพื่อพิจารณาและแนะนำ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความชัดเจนทั้งทางด้านเนื้อหาและโครงสร้างมากยิ่งขึ้น

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำมาปรับปรุงและแก้ไข และนำไปใช้สัมภาษณ์ทดลองใช้ (Try out) ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน จังหวัดลำพูน โดยสัมภาษณ์กับผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 2 ท่าน

7. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ทดลองใช้ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องและความเหมาะสมอีกครั้ง

8. นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับประชากรจริง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การหาความตรงตามเนื้อหา นำผลที่ได้จากการศึกษานำมาสร้างแบบสอบถามแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน จำนวน 20 คน

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร Coefficient Alfa ของ Cronbach ได้ระดับความเชื่อมั่น = 0.91

2. การหาความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์

การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษานำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข

การหาความเชื่อมั่น นำแบบสัมภาษณ์ที่หาความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว ไปทดลองกับผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูนจำนวน 1 คน ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน จำนวน 1 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำไปใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา ผู้ศึกษาจะดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในการขอความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาและ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตอบแบบสอบถาม

2. ผู้ศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการแจกแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในช่วงเดือนกันยายน 2546 โดยได้แบบสอบถามครบจำนวน 222 ชุด คิดเป็น 100% การได้มาซึ่งแบบสอบถามครบทุกชุด อันเนื่องมาจากผู้ศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และได้เข้าไปร่วมกิจกรรมกับนักเรียนโดยตลอด อีกทั้งยังเข้าไปเป็นผู้ร่วมในการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาในระดับชั้นนี้ และยังเป็นกัลยาณมิตรที่ดีให้กับนักเรียนทุกคน เป็นเหตุให้นักเรียนมีความเคารพและเชื่อถือ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือกับผู้ศึกษาเป็นอย่างดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentages)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ และนำเสนอโดยวิธีการบรรยายพรรณนา

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ และนำเสนอโดยวิธีการบรรยายพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล และนำเสนอโดยวิธีการบรรยายพรรณนา

การแปลผลข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการโดยกำหนดค่าคะแนนและแปลความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	หมายถึงการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	หมายถึงการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	หมายถึงการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	หมายถึงการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	หมายถึงการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้นั้น ปรับตามเกณฑ์ของ ต่าย เชียงฉี (2526, หน้า 45) ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง ครูปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง ครูปฏิบัติในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง ครูปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง ครูปฏิบัติในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง ครูปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ ใช้กับข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน อีกทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
2. ค่าเฉลี่ย ใช้กับข้อมูลของนักเรียนที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนใน 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านวัดผลและประเมินผล
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้กับข้อมูลของนักเรียนที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนใน 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านวัดผลและประเมินผล